

(„curat plastograf!“), altelei autoincriminându-se, din pripeală de a ține hangul gefului: „curat condei! (luindu-și mumaidecăt seama, naiv): Adicăte, cum condei, conne Fănică?...“ Furia prefectului, în scena inaugurală, acumulează adjective, detună cu gradație stilistică augmentativă, portretul pe care i-l a schițat Cațavencu e „caraghios, mișel, murdar“, iar nevertebratul subaltern al prefectului, alături, nu face decât să le repete papagalcește, punând de la el numai adverbul „curat“, adică întocmai, chiar așa e, just, exact. După două alăturări inofensive, carambolul se produce, „curat“ a ajuns în dreptul lui „murdar“, ceea ce am numi astăzi gag explodează. Intuiția caragialeană aplică, discret, estompa, ciocnirea a fost pur incidentală, Pristanda e cel mult „dăștept“, descurcâret, nu face spirite, chiar de s-ar pricepe nu-i permite remunerația. Așa că

urmează două repetiții servile, ieșite din tipicul pristanđanese pur — Ghiță, ca și prefectul, e sigur că inamicul nu s-alege, Ghiță ar fi dispus, în caz contrar, să-și piardă mustățile, cum și prefectul e gata să și le riște pe ale sale — în fine, automatismul revine, desfăcut larg, ca să cuprindă și să reproducă și să întărească o comparație întregă: „TIPĂTESCU: Dar în sfârșit, las-o asta! las-l să urle ca un ciine! PRISTANDA: Curat ca un ciine!“ După care, cu istoria de ascără, intrăm propriu-zis în povestea scriorii pierdute. Minunându-ne, la a zecea, la a sută, ca și prima oară, de perfecțiunea bilelor de fildes pe care meșterul ni le-a dat într-o rostogolire, aici ciocnindu-le în plin, aici tușindu-le delicat — în partida jucată pe postavul verde al marelui biliard, unde uitarea tot pierde, unde nenea Iancu câștigă puncte, mereu.

Alfons Adania

Aducind un ultim omagiu aceluia care a fost omul și publicistul Alfons Adania, împlinim, în același timp, o datorie față de prietenul care a plecat.

Il cunoșteam de aproape cincizeci de ani, timp în care am împărtășit idei și emoții, fără ca vreodată umbra unei neînțelegeri să intervină în relațiile noastre. Alfons Adania nu avea ambiții. Nu umbla după averi, nu alerga după onoruri. Se mulțumea cu puținul pe care i-l asigura o muncă totuși sistematică și continuă.

Mare cunoscător al limbii engleze, el a tradus pentru publicul nostru numeroase piese de teatru. Se poate spune, fără exagerare, că nu este scenă românească pe care năcar una dintre cele treizeci de tălmăciri ale sale să nu o fi servit. Semnătura lui Alfons Adania era o garanție de calitate și de acuratețe. Ea putea figura cu deplină cinste, după aceea a unor scriitori de talia lui Bernard Shaw, a lui O'Neill...

Alții, mai puțin înzestrați, au izbutit, cu mai puțin efort, să agonisească averi, să edifice cariere. Boem incorrigibil, Adania disprețuia, însă, umurile lumești, în măsura în care ele ar fi putut să-i schimbe stilul de viață, să-i alieneze libertatea de a trăi după placul său, fie chiar în condițiuni materiale mai modeste.

A preferat să fie greier și nu furnică. Frecvența culisele teatrelor, redacțiile, îi plăcea, mai ales, să cutureie cafelele, dar, în egală măsură, bibliotecile.

El făcea parte dintr-o lume care s-a dus, dintr-o boemă în care Ion Barbu se întâlnea cu Ion Iancovescu, în care Tudor Vianu se învecina cu Păstorel Teodorescu, iar Victor Eftimiu, cu Sergiu Dan și cu Mușatescu. Pe lângă aceste stele de primă mărime, „cafeneaua“ primise, din generațiile mai noi, pe Lascăr Sebastian, pe Oscar Lemnaru pe Adania.

Lumea cea nouă nu l-a putut modifica, deși i-a dat de lucru. Visase, demult, o epocă în care darurile naturale să-și aștepline și scrisese deseori în vederea și în așteptarea zorilor.

Soarta nu i-a îngăduit să se bucure de ceea ce maturitatea i-ar fi permis să creeze în împrejurările schimbate.

O boală necruțătoare l-a fixat la pat, obligându-l să părăsească viața socială și să accepte claustrarea, singurătatea, de care, din fire, se simțise totdeauna străin. Sufărința de a depinde, în fiecare clipă, de bunăvoința altora, i-a amărât ultimele clipe de viață. Nu fusese obișnuit să deranjeze. Rînd pe rînd, toți prietenii l-au părăsit. Cerințele cotidianului au cruzimea lor inevitabilă. În așteptarea neantului, care pe toți uc pîndește, încercăm să-l ignorăm, făcînd deocamdată abstracție de nenorocirea altuia.

Alfons Adania pleacă primind din generația lui de scriitori.

A trebuit să moară, ca să ne dăm seama cit prețuia și cit îl prețuiam.

N. Carandino